Společnost
pro církevní právo

ZRCADLO CÍRKVE

9/2021/1

Aktuality Společnosti pro církevní právo
Praha – Brno – Olomouc – Stříbro

1. září 2021 | 12. ročník

Kostel narození sv. Jana Křtitele ve Zbýšově (okres Kutná Hora). Foto Jakub Nagy
Church of The Nativity of John the Baptist in Zbýšov (Kutná Hora district, Central Bohemia). Foto Jakub Nagy

Místní skupina ve Stříbře

Arciděkan Jiří Hájek odešel na věčnost

V neděli 29. srpna 2021 v 9.15 na věčnost odešel ve věku 86 let náš přítel R. D. Jiří Hájek, arciděkan stříbrský, zakládající člen Společnosti pro církevní právo. Přes několik nemocí, které ho trápily (srdce a dříve i oči) byl do poslední chvíle aktivní a bystrého ducha a plně se věnoval pastýřské činnosti. Zesnul náhle, po nevolnosti, která ho přepadla v noci, obklopen svými blízkými (František Kratochvíl, Michaela Wolfinger), když měl být odvezen sanitním autem do nemocnice. Těsně před smrtí byl šťastně zaopatřen svátostmi umírajících, které mu udělil stříbrský farář R. D. Miroslav Martiš, jeho nástupce.

Vzpomínáme průkopnického působení otce Jiřího v Praze–Vršovicích (1968–1986) a posléze na několika místech v západních Čechách: v Ostrově nad Ohří, na Makové Hoře, od roku 1992 ve Stříbře. Trvalou památku zanechal rekonstrukcí interiéru děkanského chrámu Všech svatých, na který sehnal peníze vtipným vydáním knihy Česko-německá kuchařka. Děkujeme Pánu za celý jeho život, za desetitisíce mší a ještě více zpovědí.

Pohřební mši svatou slouží Mons. Tomáš Holub, biskup plzeňský, v pátek 3. září 2021 ve 14.00 hodin v kostele Všech svatých ve Stříbře. V sobotu 4. září 2021 v 10.00 hodin slouží další pohřební mši svatou Mons. Jan Baxant, biskup litoměřický, v kostele Neposkvrněného početí Panny Marie ve Vohenstraussu. Poté bude tělo zesnulého uloženo do kněžské hrobky na místním hřbitově.

Arciděkan Jiří Hájek slaví mši svatou v děkanském chrámu ve Stříbře. Koncelebruje s ním jeho nástupce farář Miroslav Martiš. *Foto František Kratochvíl*

Duchovní správa právníků v Praze

Biblické hodiny nejen pro právníky

Každotýdenní nahrávání biblických hodin, na každou neděli, pokračuje. Po skončení výkladu Evangelia podle sv. Marka jsme v srpnu začali výkladem Evangelia podle sv. Lukáše. Výklad je doprovázen názornými pomůckami. Může svými často až překvapivými postřehy sloužit nejen pro prohloubení vlastních znalostí, ale i jako vzor pro výuku náboženství. Vysílání naleznete na adrese http://spcp.prf.cuni.cz/

Místní skupina v Brně

Brněnská konference *Církev a stát* přede dveřmi

Blíží se 27. ročník vědecké konference Církev a stát, jejíž zasedání se ukuteční ve středu 15. září 2021 na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně.

Letošní ročník tradiční zářijové brněnské konference bude věnován dvěma hlavním tématům. Prvním z nich je kategoriální pastorace, konkrétně *činnost náboženských společenství ve zdravotnictví a v dopravních sítích, s důrazem na železnici*. Diskutovány budou konfesněprávní a církevněprávní otázky, které s touto v současné době nadmíru aktuální problematikou působení církve „vně svých zdí“, souvisí.

Druhá část konference bude zaměřena rovněž na aktuální téma: na praktické otázky související s *majetkovým vyrovnáním s církvemi a náboženskými společnostmi*.

Zájemci o aktivní vystoupení se přihlásí prostřednictvím Konferenčního systému PrF MU do úterý 31. srpna 2021, kdy je nutno vložit název zamýšleného příspěvku. Přihlášky účastníků bez aktivního vystoupení přijímají pořadatelé do 8. září 2021.

Příspěvky z konference budou tradičně vydány v souhrnném recenzovaném sborníku.

Více informací na adrese http://cirkevastat.law.muni.cz/content/cs/

Místní skupina ve Stříbře

Církevní nástěnka na děkanském chrámu Všech svatých ve Stříbře žije

Na stránkách periodik Společnosti pro církevní právo jsme již několikrát informovali o nové nástěnce místní skupiny Společnosti pro církevní právo ve Stříbře. Nástěnka je díky stříbrskému faráři a členu Společnosti R. D. Miroslavu Martišovi umístěna u vchodu děkanského chrámu Všech svatých. Téměř rok a půl seznamuje všechny okolojdoucí, stříbrské občany, návštěvníky kostela a četné poutníky s činností Společnosti. Jde o tradiční způsob propagace, fungující i přes výpadek elektrického proudu a internetu.

Děkujeme předsedovi místní skupiny panu Bc. Františku Kratochvílovi za její pravidelné aktualizování. Jistě i díky ní se zvýšil počet členů Společnosti ve Stříbře a okolí o několik desítek.

Památný a pozapomenutý český kostel Nanebevzetí Panny Marie ve Stříbře povstává z popela

Kostel Nanebevzetí Panny Marie ve Stříbře, vystavěný v 16. století, kdy Stříbro bylo ještě českým městem, na základech původního románského kostela, se v posledních několika letech změnil k nepoznání, jak po stránce stavební, tak duchovní.

Dodejme, že za první československé republiky byl kostelem, v němž se slavily katolické bohoslužby pro česky mluvící menšinu ve Stříbře. Po rozbití republiky v důsledku mnichovského diktátu a nuceném odchodu Čechů byl kostel vyrabován místním německým obyvatelstvem, které ve své většině podlehlo nacistické propagandě.

Po roce 1945 se nepodařilo českým duchovním, kteří ve Stříbře obětavě působili a nahradili německou duchovní správu, ani místním věřícím, starým i nově přistěhovalým, kostel pro bohoslužby obnovit.

Přibližně od roku 2017 památku rekonstruuje město Stříbro. Nejprve byla kostelu dána nová střecha, později byl vkusně opraven interiér chrámu, včetně vyzdění nového oltáře a výměny vitráží, nové podlahy a rekonstrukce omítek. V opravách se pokračuje.

Kostel Nanebevzetí Panny Marie ve Stříbře.

V kostele se ještě před nákazou konaly velmi úspěšné adventní koncerty v podání známého souboru KrisKros kvintet, organizované Základní uměleckou školou Stříbro.

Čtenáři tohoto periodika si jistě vzpomenou na reportáž z bohoslužby, při níž v tomto kostele požehnal stříbrský farář R. D. Miroslav Martiš domácí zvířátka farníků i jejich přátel

(byli mezi nejen pejskové a kočičky, ale i jeden papoušek!). Tehdy ovšem v kostele ještě nebyl svatostánek. O této slavnosti jsme informovali na stránkách tohoto periodika (Zrcadlo církve – Aktuality č. 10/2019/1).

Vrcholná duchovní slavnost se uskutečnila až letos, v sobotu 14. srpna 2021, v předvečer slavnosti Nanebevzetí Panny Marie. V 18:00 vyšel od farního a děkanského kostela Všech svatých ve Stříbře průvod věřících, v čele s křížem a obrazem Panny Marie Bolestné, který vedl stříbrský farář Miroslav Martiš a P. lic. Robert Jasiulewicz, OSPPE, administrátor farnosti v Nýřanech u Plzně, kdysi také havířském městě.[1] Průvod za zpěvu mariánských písní a modlitby růžence doputoval ke kostelu Nanebevzetí Panny Marie, v němž byla slavena poutní mše svatá. Připomenuto bylo 285. výročí milostného obrazu Panny Marie Bolestné.

O slavnosti Božího těla dne 20. června 1737 ve Stříbře se totiž na obraze začaly neočekávaně a proti všem fyzikálním zásadám objevovat kapky vody. Takže brzy vznikla víra, že Panna Maria na stříbrském obraze roní slzy. Vždycky bylo jistě proč. S naší vírou to nebylo nikdy tak docela dobré. Však také arciděkan Jiří Hájek se během svého dlouhého působení ve Stříbře zasadil o obnovení úcty k tradici obrazu Panny Marie Stříbrské, patronky stříbrského kraje a Plzeňské diecéze. Po mši svaté následovalo přátelské setkání s malým pohoštěním venku před kostelem.

Podobné procesí se konalo poprvé od roku 1945. Máme velkou radost, že v současné době, kdy se může rozvíjet svobodná společnost, dochází k obnově posvátných míst, k prohloubení zbožnosti a k sounáležitosti a úcty k vlastnímu městu a vlasti.

[1] Ve Stříbře se těžilo stříbro a olovo, zatímco v Nýřanech kamenné uhlí. OSPPE je zkratka Řádu svatého Pavla Prvního Poustevníka (paulínů).

Zleva: akolyta Štefan Bodor, František Kratochvíl a Jaroslav Barhoň, držící obraz Panny Marie Stříbrské z oltáře děkanského chrámu, a otcové Miroslav Martiš a Robert Jasiulewicz. Všichni zpívají hymnus k Panně Marii.

Návštěva u Jiřího Majkova v jeho nové farnosti v Plané u Mariánských Lázní

V úterý 17. srpna 2021 navštívil předseda místní skupiny SPCP ve Stříbře Bc. František Kratochvíl člena Společnosti Dr. Jiřího Majkova, ICD, v jeho nové farnosti v Plané u Mariánských Lázní. Otec Majkov slavil v tamějším farním kostele Nanebevzetí Panny Marie mši svatou spolu s farníky, kteří se nejen pozorně účastnili liturgie, ale také výborně zpívali. Otec Majkov sám krásně zpívá, za mladších let hrál na lesní roh.

Otec Majkov s radostí převzal dvě knihy, které mu darem zaslalo vedení Společnosti pro církevní právo v Praze, a několik výtisků Revue církevního práva, které bude dále šířit mezi zájemce o obory, jimž se Revue církevního práva věnuje.

Vyzýváme všechny čtenáře periodik vydávaných Společností pro církevní právo, aby tato periodika dále šířili, například tak, že je vytisknou a umístí na nástěnku, případně je půjčí či darují svým přátelům a známým, kteří by mohli mít o témata obsažená v periodicích zájem. Povzbudivé jsou v tomto směru četné zprávy od členek a členů Společnosti, kteří tak již mnoho let činí.

Texty připravili: František Kratochvíl, Záboj Horák, Jakub Nagy, Jiří Rajmund Tretera

Foto František Kratochvíl, Štefan Bodor, Římskokatolická farnost Stříbro

Sdružení pro podporu humanizace zdravotnictví

Marek Orko Vácha:

Eutanázie. Definice, historie, legislativa, etika

Asi málokteré téma z oblasti medicíny a bioetiky vzbuzuje tolik vášnivých diskusí, jako je otázka přípustnosti eutanázie. Vždyť již samotné vymezení pojmu *eutanázie* činí nemalé problémy. Proto je třeba k tomuto fenoménu, který se dotýká samotné podstaty lidství, přistupovat opatrně a pokusit se jej obsáhnout systematicky.

Výborným způsobem se tohoto nelehkého úkolu zhostil náš přední odborník v oblasti lékařské etiky Mgr. et Mgr. Marek Vácha, Ph.D., z 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy, ve své knížce *Eutanázie. Definice, historie, legislativa, etika*, Grada, Praha, 2019, 112 s.

Autor, římskokatolický kněz, biolog, vysokoškolský pedagog a odborník na medicínskou etiku, srozumitelným a stručným způsobem uvádí čtenáře do vymezené problematiky. *Začíná* pokusem o *definici eutanázie* a o její členění na *různé typy*. Pokračuje odlišením eutanázie od *asistované sebevraždy* a tzv. *terminální sedace*.[2]

[2] „*Terminální sedace znamená podávání léčiv nemocnému s cílem udržet ho v hluboké sedaci či kómatu až do smrti, a to bez podávání umělé výživy či hydratačních infuzí. Na rozdíl od eutanázie či asistované sebevraždy realizuje terminální sedace pomoc při umírání, nikoli pomoc zemřít.*“ (s. 14) Terminální sedace je považována za eticky přijatelnou (srov. např. § 2279 Katechismu katolické církve).

Ve *druhé kapitole* Vácha popisuje situaci ve světě, přičemž zvláštní pozornost věnuje Nizozemsku a Belgii, kde je eutanázie již řadu let legalizována. Na příkladu těchto dvou zemí lze ukázat, kudy by se ostatní státy vydat neměly. Jeden z velkých problémů legalizace eutanázie totiž představuje pohyb po „kluzkém svahu“. Jedná se o postupné odchýlení se od relativně přísných, kumulativních podmínek pro podstoupení eutanázie. Výsledkem mohou být např. případy dobrovolného ukončení života z důvodů těžkých depresí, které zdaleka nepředstavují stav nesnesitelných fyzických bolestí a terminální fázi života, nebo podstoupení eutanázie pro „unavenost životem“ ve stáří.

Toto benevolentnější posuzování jednotlivých žádostí o eutanázii a rozšiřování kategorií pacientů, kteří o eutanázii mohou žádat, vede ke stále zvyšujícímu se počtu provedených eutanázií (v Nizozemsku se jich provede v průměru 18 denně). Připomeňme, že v České republice není eutanázie legální a její provedení je klasifikováno jako vražda.

Ve *třetí kapitole* nadepsané *Eutanázie a etika* autor předkládá argumenty ve prospěch a v neprospěch eutanázie. Přestože vychází z pozice odpůrce eutanázie, o jeho erudici a rozvážlivosti svědčí objektivně formulované argumenty pro oba tábory. Hodnocení relevance jednotlivých důvodů ponechává na čtenáři. Argumenty ve prospěch eutanázie mají společný základ v autonomii vůle jednotlivce, v myšlence „tělo je majetkem člověka“ a v biologické stránce lidské existence. Odpůrci eutanázie vyjma náboženských a metafyzických důvodů poukazují např. na snadnou zneužitelnost eutanázie, psychologický nátlak na starší a nemocné lidi, na eutanázii jako na nikoli soukromou záležitost, či problém „kluzkého svahu“, se kterým souvisí pravidlo, že hraniční případy nejsou optimálním podkladem pro tvorbu zákonů platných pro celou společnost.

Po čtvrté kapitole obsahující výčet právních i neprávních dokumentů, vesměs považujících eutanázii za něco nepřípustného, následuje poslední kapitola knihy o eutanázii v myšlení a náboženských systémech současné Evropy.

Abrahámovská náboženství eutanázii zásadně odmítají. Život vnímají jako Boží dar. Nejsme vlastníky, ale správci svého těla. Utrpení nelze vyřešit odstraněním trpícího. Vedle teologických důvodů duchovní představitelé předkládají rovněž důvody psychologické (zejména podvědomý nátlak na staré a nemocné lidi) či ryze praktické (provedení eutanázie proti opravdové vůli pacienta či na základě přání vynuceného situací, podkopání důvěry ve zdravotnický personál apod.).

V kontextu současné doby, kdy staří a nemocní lidé v důsledku nákazy virovým onemocněním z Číny v tak velkém počtu z tohoto života odcházejí, se myšlenka eutanázie zdá být ještě absurdnější.

Jakub Nagy

Seriál Jiřího Rajmunda Tretery *Balady a romance z nemocnic a zdravotnických zařízení* bude pokračovat v příštím čísle Zrcadla církve pod názvem

Balada třetí: dvakrát ve Fakultní nemocnici na Královských Vinohradech na podzim 2020

Sdružení pro podporu výuky náboženství ve školách

Konference o koncepci náboženské výchovy

Z Pedagogické sekce České křesťanské akademie (ČKA) jsme obdrželi pozvánku pro širokou veřejnost na středoevropskou konferenci *Náboženská výchova v současné škole? Nebo i jinde?*

Místem konání je Sozialakademie „Haus Silberbach“, Sommerhauer Straße 1–5, Selb OT Silberbach, Německo, nedaleko Chebu. Konference se uskuteční *11. února 2022* (začátek v 9:30, ukončení v 18:00)

K přednáškám se zatím přihlásili:

Andrea Münster, vyučující na Gymnáziu v Selbu, evangelická farářka:
Předmět „Náboženská výchova“ – Jak to jde dnes?! – praktická ukázka. Proč „nábožko“ – proč ne etika pro všechny?! Zvláštní postavení náboženské výchovy ve školní krajině. Historie a role církve v Německu. Učit se pro život – cíl a potenciál předmětu „Náboženská výchova“ v rámci školního vzdělávacího plánu.

PhDr. Bc. Zuzana Svobodová, Ph.D., vysokoškolská pedagožka, předsedkyně Pedagogické sekce ČKA, katechetka:
Vývoj a stav náboženské výchovy v ČR. Náboženská výchova mimo školní prostředí v ČR.

Doc. Mgr. Andrea Blaščíková, PhD., vedoucí Katedry náboženských štúdií, Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre:
Vývoj a stav náboženské výchovy na Slovensku. Vzdělávání budoucích učitelů náboženské výchovy: zkušenosti a rozlišování.

Pozvánku lze nalézt na tomto odkazu: https://www.tf.jcu.cz/files/kalendar/pozvanka-letak-prihlaska-nabozenske-vzdelavani.pdf

Z nové literatury

KYSELA, Jan a kolektiv, *Populismus v demokratickém právním státě: hrozba nebo výzva?*, Leges, Praha, 2019, 247 s., ISBN 978-80-7502-402-2.

Svátky v září 2021, TIŠRI 5782

Katolické

8. září: Narození Panny Marie
14. září: Povýšení sv. Kříže
15. září: Panny Marie Bolestné
16. září: sv. Ludmily, mučednice
21. září: sv. Matouše Apoštola
28. září: sv. Václava mučedníka, hlavního patrona českého národa
29. září: sv. Michaela, Gabriela a Rafaela, archandělů

Židovské

7. září: 1. den ROŠ HAŠANA 5782
8. září: 2. den ROŠ HAŠANA 5782
16. září: JOM KIPUR
21. září: 1. den SUKOT
22. září: 2. den SUKOT
28. září: ŠMINI ACERET
29. září: SIMCHAT TORA

Periodikum Zrcadlo církve, Aktuality Společnosti pro církevní právo Praha – Brno – Olomouc – Stříbro vydává a rozesílá Společnost pro církevní právo, z. s., Sudoměřská 25, 130 00 Praha 3.

Fotografie na titulní straně: Kostel narození sv. Jana Křtitele ve Zbýšově (okres Kutná Hora). Foto Jakub Nagy.

Šéfredaktor: P. Jiří Rajmund Tretera OP
Zástupce šéfredaktora: Záboj Horák
Redakční rada: Jan Beránek, Vojtěch Círus, Tomáš Grundza, Jakub Nagy, Marek Novák
Úprava fotografií: Antonín Krč

Starší čísla online: spcp.prf.cuni.cz/aktuality. Zrcadlo církve vychází dvakrát měsíčně.
spcp@prf.cuni.cz

ISSN 2695-0111